

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

Ikke en eneste.

Saaledes er det ikke eders himmelske Faders Villie at en eneste af disse smaa skal fortæbes. (Mt. 18, 14).

Jesu Disciple havde spurgt deres Læremester om, hvem der var den største i Himmeriges Rige.

Denne syndige Tilbøjelighed, som langt fra er ukendt i vor Tid — at ville sammenligne for at blive agtet stor — led ogsaa Jesu Disciple under.

Jesus havde, med sine Disciple omkring sig, begyndt at tale om et nyt Rige, en ny Tingenes Orden — om „Himmeriges Rige,” og Disciple anede, at det var noget stort og herligt, der var i Frembrud.

Aa, men saa er de alligevel i Færd med at tage de gamle Verdensbegreber og det verdslige Sind med sig over i det nye Rige, det Sind, der spørger om, hvem der er den største.

Frelseren stillede et lille Barn midt iblandt dem, og saa sagde han til dem: „Sandelig, siger jeg eder, uden I omvende eder og blive som Børn, komme I ingenlunde ind i Himmeriges Rige.”

Ikke nok dermed siger han videre:

„Den, som forarger een af disse smaa, som tro paa mig, ham var det bedre, at der var hængt en Møllesten om hans Hals, og han var sænket i Havets Dyb” (V. 6).

Og det ligger lige for at give det Anvendelse paa Storhedstanken, som var kommen frem hos Disciple. Skulde den raade, saa vilde de smaa, som troede paa ham, ogsaa gribes af den og — forarges og endelig fortabes.

Længere frem fortæller Jesus saa om en Mand, der har hundrede Faar og mister eet af dem, at han forlader de ni og halvfemsindstyve og gaar ud i Bjergene og leder efter det vildefarende.

Ofte har jeg tænkt, at det har vi ondt ved at fatte her i Amerika, hvor Mændene, der ejer de store Faarehørd, regner den enkelte saa lidt. Men Jesu Tilhørere havde helt forskellige Forhold for Øje.

Det er en underlig skøn Tanke, Jesus her fremholder — **ikke een, ikke engang en eneste af disse smaa** — som Storhedstanken endnu ikke har grebet — **har han at tabe.**

Vi behøver ikke at være bange for at give den almindelig Anvendelse. Gud har ingen at tabe. Alle Mennesker er som Juveler for ham. Han vil ingen miste. Han har ingen at overgive til Fortabelse.

Men hvor det dog passer paa Børneopdragelsen. „De smaa, som tror paa ham,” de smaa, der er indlemmede i Guds Rige ved Daab, de smaa, som ikke endnu er grebet af den forføngelige Storhedstanke.

Aa, at ingen af dem maa blive forarget af at se paa os, at ingen af dem maa gribes af verdslig Storhedsvanvid ved at se paa os og saa komme ind paa Vejen til Fortabelse!

Husk paa, at Jesus ingen har at miste — og saa Vejen til Fortabelse — Forargelse. „Uden I omvende eder og blive som Børn, komme I ingenlunde ind i Himmeriges Rige.”

Fra „Tempelvogterske” til „et trofast Vidne.”

Af H. P. Hansen.

I.

Den gamle Kirkefader Ireneus omtaler Efesus eller rettere sagt Menigheden idenne By som „det trofaste Vidne om Apostlenes Overleveringer,” og med dette Udtryk menes ikke blot enkelte Fortællinger om Herren og Apostlene, ikke en enkelt Anskuelse ved Siden af an-

dre, men Guds Ord, som vi finder det i vort Ny Testamente, det samme som Paulus i sine Breve til Timotheus kalder „den skønne betroede Skat,” og som Johannes i de syv Menighedsbreve til den Kreds af lilleasiatiske Menigheder, der havde Efesus til Midtpunkt, sigter til, naar det hedder: „Hold fast ved det, du har,” eller: „Kom i Hu, hvorledes du har modtaget og hørt og bevar det.”

I disse Udtalelser er hervest baade til Apostlenes Overleveringer, som vi har dem i vort Ny Testamente og til denne Menigheds kirkehistoriske Opgave, nemlig at være en Vogter af og et Vidne om denne Skat.

Og for saa vidt Efesus lærte denne Opgave paa en Maade, der svarer til dens Størrelse, fortjener denne By at nævnes jævnlig med den gamle Kristendoms andre store Byer: Jerusalem og Antiokia.

Efesus var paa Kristi Tid et af Handelens og Landfærdselens Knudepunkter, en pragtfuld, folkerig og blomstrende By, berømt viden om for sit Artemistempel, der var et af den græske Kunsts herligste Værker.

De gamle græske og romerske Forfattere er fulde af Begejstring i deres Omtale af dette Tempels Skønhed, og man forstaaer, at her var en stærk Fæstning for Hedenskabet, som ikke lod sig indtage uden Kamp.

Det fik ogsaa Apostelen Paulus at føle, da han kom ned til unge, stærke Evangelium til denne By; kan kom til at kæmpe, ikke med en affældig Olding, men en endnu kraftig Mand, der samlede sine — som det ganske vist viste sig — sidste Kræfter og viste, at de var baade store og mærkelige.

I det Afsnit af denne Kamp, der med saa levende Farver er skildret i Apostelhistorien, var det, at Byskriveren i sin Tale til den oprørske Hob betegnede Efesus som „Tempelvogterske for den store Artemis og hendes himmelfaldne Billede,” en Udtalelse, der lader os ane, hvilken Rolle Efesus spillede for Hedenskabet og specielt for Artemisdyrkelsen, og som ogsaa svarer til den vrede Sølvmeds Demetrius Ord i hans ophidsende Tale, hvor han omtaler Gudinden som „hende, hvem hele Asien og hele Verden tilbeder.”

Den Tone, der lød Paulus i Møde fra Artemisdyrkerne: Stor Efesernes Artemis,” var den stærkeste Tone i et hedensk Andliv i Efesus men det var ingenlunde den eneste. Der var tværtimod næppe nogen af Artemis Tilbedere, som ikke tillige dyrkede andre Guder, og der var mange, for hvem disse Guder indtog en langt vigtigere Plads end Byens ældgamle Guddom. Paa denne Tid var nemlig den mærkelige Sammenblanding af Religioner i fuld Gang, som betegner det sidste Udviklingstrin af det gamle Hedenskab i Landene omkring Middelhavet.

Den religiøse Ligevegt paa den gamle Tid, da man hvilede i sin egen Religion uden at bekymre sig om andre, var forstyret.

Der var adskillige, som søgte at vinde en ny Ligevegt ved helt at opgive de gamle Folkereligion, ja al Religion, de var alle falske, man var endt i Tvivlesyge og Fritænkeri. Denne Aandsretning trængte dog aldrig ned i Folkets brede Læg, og selv blandt de dannede var der mange, som ikke kunde tilfredsstilles af denne Retnings aandelige Fattigdom og misbilligede dens Fornægtelse og Spot. En yngre samtidig af Apostlene Filosofen Epiktet fra Hierapolis, ikke langt fra Efesus, dadler dem, som forstyrrer Dydens Spirer i de unge ved ubetænksomt at udtale Tvivl om Gudernes Tilværelse.

Lige efter Midten af det første Aarhundrede indtraadte der et afgørende Vendepunkt i det aandelige Tid for Efesus og dens Omegn, Paulus kom med Kristi Evangelium og prædikede

dette en Række Aar paa dette Sted. Lukas beskriver Virkningen af hans Arbejde med disse Ord. Alle de, der boede i Asien, hørte Herrens Ord, baade „Jøder og Græker.” Skønt Jesu Navn sikkert havde lydt i disse Egne tidligere, eftersom der ogsaa var Folk fra Provinserne Asien, der hørte Peters Tale den første Pinsefest, saa tog Bevægelsen dog først Fart, da Paulus paa sin tredje Missionsrejse opslugt sin Prædikestol i Efesus i omtrent tre Aar.

Byskriveren sagde i sin Tale til Folket om Paulus og hans Medarbejdere: „disse Mænd, som hverken er Tempelranere eller bespottet vor Gudinde.” Det var heller ikke Paulus’ Opgave først ved Haan og Spot at vælte de hedenske Altre for saa at opføre en anden Bygning i deres Sted. Snarere vilde han finde det Alter for den ukendte Gud, som saa mange Hedninger bar i deres Hjerte. Det var ikke en Kamp mod enkelte Former af Hedenskabet eller enkelte Guder; han talte derimod til de Længsler, som Menneskehjertet bærer, vaagne eller slumrende, til alle Tider og overalt, hvad enten man saa dyrker den ene eller anden Afgud. Om et Menneske dyrkede den skønne græske Artemis eller den grimme lilleasiatiske var for Paulus en Sag af forsvindende Betydning; i begge Tilfælde var Gud ukendt, i begge Tilfælde var det en Vandring i Mørke.

Denne Mørke vilde Paulus sprede, denne ukendte Gud vilde han forkynde, idet han prædikede Evangeliet om Jesus Kristus, der bragte Naaden og Frigørelsen ved sit Liv, sin Død og sin Opstandelse. Og det var de Kristnes Opgave og Ideal: at tjene ham, som havde forliget dem med Gud, i et Liv, der var grundlagt paa Tro, gennemglødet af Kærlighed og præget af Haabet om Guds Børns fuldkomne Frigørelse.

Da Paulus mod Slutningen af sit treaarige Ophold, omtrent ved den Tid, da Ouløbet fandt Sted, skrev et Brev til Menigheden i Korint, kunde han sammenfatte alle de Menigheder, der grupperede sig om Efesus, under Betegnelsen „Menighederne i Asien” og sende Hilsener fra dem til Menigheden i Korint. Apostelens unge Venner og Medarbejdere, hvoraf vi kender flere ved Navn, har sikkert været i ivrig Virksomhed i de asiatiske Byer, medens Paulus havde sit faste Sted i Efesus, hvor Vandene var mest rorte. Her havde han en god Støtte i sine trofaste Venner, Ægteparret Akvilas og Priskilla, i hvis Hus en Del af Menigheden havde sit Samlingssted. At det ikke har været en rolig Tilværelse, Paulus førte her, ses bl. a. af en tilfældig Ytring af ham selv, i Følge hvilken han har kæmpet med vilde Dyr i Efesus,” uden at vi for øvrigt kan sige, til hvilket voldsomt Oprin han sigter med disse Ord. Dog var han frejdig som nogen Sinde. Dørene aabnedes for Evangeliet, og trods ustandselig Virksomhed fik han dog Tid til at skrive Breve til andre Menigheder.

Disse tre Aar var i Virkeligheden et Vendepunkt for Efesus og for hele Provinserne Asien, i Steden for at være „Tempelvogterske for den store Artemis” begyndte den sin Mission som „det trofaste Vidne om Apostlenes Overlevering.” Men de blev ogsaa et Vendepunkt i hele den kristne Menigheds Historie. Tyngdepunktet i Menigheden havde i den første Tid ligget i Jerusalem; siden flyttedes det til Antiokia; nu begyndte Efesus og det verdslige Lilleasien at hæve sig til den betydningsfulde Plads, som denne By indtager i de første Aarhundreders Kirkehistorie.

Den Afskedshilsen, Artemisdyrkerne i Efesus gav Paulus, før han forlod Byen, var en Kendsgeringernes Stadfæstelse paa de Ord, Paulus kort i Forvejen havde skrevet til Korint:

„Her er mange Modstandere.” Men det var ogsaa en eftertrykkelig Stadfæstelse paa, at hans Forkyndelse havde frugtet. Den havde virket i den Grad, at de timelige Interesser, som var knyttet til Hedenskabet, var bleven følelig berørt. Kristendommen var bleven en Magt i Byen, som man ikke kunde overse, men som man var nødt til at tage i Betragtning. Med Opløbet i Efesus mærker vi først Gang, at Kristendommen begynder at spille en Rolle ikke blot for enkelte hedenske Mennesker, men for det hedenske Samfund i det hele. Det var en i høj Grad talende Kendsgering, at Sølvmedens Handel med smaa Sølvtempler begyndte at tabe sig.

De sidste Aar af Paulus’ Liv var en vanskelig Tid for den lilleasiatiske Menighedskreds. De mange Spørgsmaal, som fremstillede sig i Kristenlivet og krævede Svar, ikke lige straks, efter at Vækkelsen er sket, men en Tid efter, de meldte sig nu i disse Egne og voldte i flere Henseender Uro og Kamp. Menighedens Troskab som Vidne om Apostlenes Overbevisninger skulde nu staa sin Prøve.

Et af hin Tids dybeste ejendommelige Træk var en Tilbøjelighed til at søge Svar paa religiøse Spørgsmaal ikke eet Sted, men mange forskellige Steder og saa sammenstykke disse forskellige Svar. Denne Ejendommelighed viste sig ikke blot inden for Hedenskabet, men kom ogsaa frem inden for de Kristnes Kreds i en Aandsretning, som blev en stor Fristelse for mange i den første Menighed, og som den maatte føre en haard og lang Kamp med, nemlig Gnosticismen. Det var noget ganske lignende som det, der fandt Sted i det hedenske Religionsblander, kun tog man her Kristendommen med i Blandingen. Man tog noget fra Hedenskabet, noget fra Jødedommen og noget fra Kristendommen, og af disse Bestanddele opførte man saa ofte med stor digterisk Kraft og Dybsindighed, en fantastisk Tankebygning.

De første Begyndelser til denne Aandsretning kom frem i disse Aar og netop i den lilleasiatiske Kreds af Menigheder, vi her taler om. Vi spører dens gradvise Vækst gennem de Ytringer, som forekommer om denne Sag i Paulus’ Breve til denne Egn. Den er et Vidnesbyrd ikke blot om Hedenskabet Magt, der i denne Skikkelse kunde gøre sig gældende i saa stærk en Grad inden for selve Kristendommen, men ogsaa at denne Egn var den kristne Menigheds Brændepunkt. Her indlededes den første aandelige Kamp, som den kristne Menighed kom til at føre, en af de alvorligste, den nogen Sinde har ført.

Allerede da Apostelen i Milet tog Afsked med Præsterne fra Efesus, havde han bekymret talt om dette truende Uvejr, senere sendte han fra sit Fængsel i Rom en udførlig Rundskrivelse til Menighederne i Lilleasien, det saakaldte Efeserbrev, hvori han søgte at rettede de Kristne med Hensyn til det Spørgsmaal, som denne Vranglære fremholdte.

Man følte sig fristet af Vranglærernes lokkende Udsigter til en Fremtidsreligion, hvori Evangeliet vel skulde faa en betydningsfuld Plads, men vel at mærke ved Siden af Jødedom og hedensk Visdom, og man var fristet af den Selvfornægtelse med Hensyn til ydre Ting, som de bar til Skue, og hvorpaa de lagde saa stor Vægt. Paa dette afgørende Punkt lagde Paulus for sidste Gang ved de to betydningsfulde Breve til Timotheus, som var sat til at fortsætte Paulus’ Arbejde i Asien, sit betydningsfulde Lod i Vægtskaalen, idet han mindede ham og Menigheden om det enfoldige Evangelium og kærligt og alvorligt tilraabte dem: „Vøgt paa den skønne betroede Skat.”

Det var Betingelsen for, at den fordums „Tempelvogterske”

skulde gøre sig værdig til Hædersnavnet „det trofaste Vidne om Apostlenes Overlevering.”

For Pastors only.*)

In the CONTINENT for July 10th there is a most interesting article under the heading „Protestants in Majority in Navy.” The author is Philip F. Matzinger.

The article is based on the information gathered by the Y. M.C.A. workers at the Great Lakes Training Station concerning the religious affiliations of the men entering the Navy. The author confesses that he has made some surprising discoveries from the records at hand.

First he calls attention to the small number of men who make no religious profession. Of the 2148 men who enlisted in November, 1918, only four had the courage to say that they had no religion at all. Fifty-three were Jews, 453 Catholics, 1,556 Protestants of all denominations. About the same ratio seem to hold during the other months under consideration. Judging from the figures at hand it appears that Protestants outnumber Catholics almost three to one in the Navy.

After calling attention to the comfortable lead which the Methodists have over other Protestant denominations, the article calls attention to the fact that the Lutherans are second in point of enlistment. He also makes the following statement: „The real surprise . . . is that which the Lutherans make. Largely of German extraction they were suspected of leaning in sympathy toward the central powers. But in the Navy the Lutheran young men prove that their hearts also pump red blood quickly and warmly for the Stars and Stripes.”

The fact concerning the percentage of Lutherans is not surprising to the present writer, but it is gratifying to know that it has been given to the readers of the CONTINENT. Would that it could be given the widest possible publicity! But it is exasperating to find that Mr. Matzinger writes as though it was generally understood that Lutherans leaned in sympathy toward the central powers during the war. During the period of our neutrality, especially in the beginning of the war, there were no doubt many in the Lutheran Church as in other churches and outside of all churches, whose sympathies leaned toward the central powers. After the United States entered the war no American Lutheran, of which there are 2,443,812 communicants leaned towards the central powers. As Americans, they were wholeheartedly for their own country. One of the best proofs of this is the large number of Lutheran men in the service of the country. Let us analyze the figures of the Great Lakes Navy enlistments. In June, 1918, 1,374 enlisted. This is 1624+ of the total enlistments for the month. Based on its percentage of the population of the United States, the Lutheran Church should have furnished 1067+. It will thus be seen that the Lutheran Church gave .0557 in excess of its quota, which is the largest excess percentage given by any denomination during the same period. During the month of September the percent excess of Lutherans enlisting at Great Lakes was .0854. Similar interesting facts would develop if space permitted us to follow the figures further.

The point that the present writer wants to make is that the strongest proof against the insidious and unjust suspicions

*) Da denne Art. henvender sig blot til Præster, anses det for unødvendigt at oversætte den. — Red.

in regard to the loyalty of the Lutheran Church is the record of its members in the service of our country during the war. The fact that the National Lutheran Commission could make known that there were at least 215,000 Lutherans in the service during the war, did much to counteract the idea that the Lutherans were „leaning in sympathy toward the central powers.” Many think that 215,000 is entirely too low an estimate of the actual number. It is of the greatest importance to have a correct record of the number of men from the Lutheran Church that served in the great war as well as those who made the supreme sacrifice.

The National Lutheran Commission has tried hard to collect this information. At its very origin it sent out appeal after appeal to the pastors of the church to furnish the names and addresses of the boys who had entered the service from their churches. Only a small percentage replied.

Lately the Commission has been trying to get at least the number of men in the service from each congregation and the name of those who made the supreme sacrifice. So far a large number of pastors have failed to respond to this urgent and important appeal. What can be done to bring the importance of this matter to the consciousness of our church?

Are there more pastors in the Lutheran Church of America who have treated this request as one pastor treated our first request for the names and addresses of the boys in the service? A member of the Executive Committee of the National Lutheran Commission met a fellow pastor on a train six months after the first appeal for names of boys with the colors had been sent forth. After some conversation it developed that the pastor had two sons and twenty other young men from his congregation in the service. He was asked: „I suppose you have sent these names to the National Lutheran Commission.” The reply was: „I have had that on my desk for a long time, but you know the gardening has been so hard this spring that I simply have not had time to attend to it.”

Brethren, if you have not responded to the appeal that came to you for the information concerning the number of men from your church that served or made the supreme sacrifice in the great war, will you not for their sakes, that their memory may be honored, and for the sake of the Lutheran Church in America, sit down immediately and fill out the blank that has been sent you and return it according to the directions accompanying it.

Lauritz Larsen,
Executive Secretary, National Lutheran Commission.

Farme til Salg.

Jeg har for Salg baade opbyggede Farme og Prærie Land.
Simeon Nielsen,
Box 31, McCabe, Mont.

MINNESOTA MAJS LAND.

Vi har adskillige vel „improved” Farme, som varierer i Størrelse fra 80 Acres op til 400 Acres og næsten alle Farmene kan købes paa meget lette Vilkaar. Hvis De er interesseret i Køb af en Farm, vil det blive til Deres Fordel at skrive til os efter vor Godtkebs-Liste.

ANDERSON LAND COMPANY,
WILLMAR, MINN.

MINNESOTA MAJSBELT FARMER.

Alle Slags Størrelser og Beskaffenheder. Vi er absolut Hovedkvarteret for Central Minnesota. Land improved Farme fra \$50 til \$150 pr. Acre. Energiske Agenter ønskes.

Investors Security Ass'n., Inc.
Sauk Centre, (Stearns Co.) Minn.